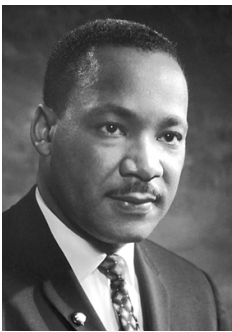

Vad Zsigmond

Van egy álmod?

Igehirdetés az 1Móz 37,5–11 alapján

Az alábbiakban Vad Zsigmond református esperes igehirdetését ismerhetjük meg, amely a debreceni baptista imaházban hangzott el 2016. január 22-én az egyetemes imahét keretében.

Martin Luther King

Amikor először elolvastam az imahét mai napi témáját – „Van egy álmod?” – két dolog jutott az eszembe. Először is *Martin Luther King* baptista lelkipásztor híres beszéde, amely ezekkel a szavakkal kezdődött: „I have a dream”, „Van egy álmod”. Ma a baptista imaházban az áldott életű lelkipásztort idézni helyénvaló, sőt tanulságos. Tiszteletet parancsolóak voltak egykor szavai, ma is azok. 1963. augusztus 28-án a washingtoni

Lincoln-emlékműnél tartotta Martin Luther King pályafutása leghíresebb szónoklatát, melyben a faji diszkrimináció felszámolására szólította fel az Egyesült Államok törvényhozóit, és egy igazságosabb társadalmi berendezkedés keresztényi álmokképeivel lelkesítette 250 000 fős hallgatóságát. Engedjétek meg, hogy három rövid idézetet felolvassak ebből a híres beszédből.

„Van egy álmodom, hogy egy napon Georgia vöröslő dombjain az egykori rabszolgák és az egykori rabszolgatartók fiai le tudnak majd ülni a testvériség asztalához.”

„Azt mondom nektek, barátaim, hogy bár szembe kell néznünk a mai és a holnapi nehézségekkel, mégis van egy álmodom. Ez az álom mélyen gyökerezik az amerikai álomban, hogy ez a nemzet egy nap fel fog kelni, és valóra váltja hitvallásának valódi értelmét: magától értetődőnek tartjuk azt az igazságot, hogy minden ember egyenlőnek teremtett.”

Van egy álmodom, hogy egy napon minden völgy felemelkedik, minden domb és hegy lesüllyed, az egyenetlen helyek kismulnak, és a kanyargós helyek kiegyenesednek, és az Úr dicsősége megmutatkozik, és minden ember együtt fogja látni. [...] Ez a mi reményünk.” Martin Luther King álma csak részben teljesedett be, csak részben vált valóra.

A másik gondolatként az jutott eszembe, amikor a mai napi témánkkal szembesültem, hogy van egy nagyon érdekes és értékes könyve *Gyökössy Endrének*, amelynek ez a címe: „Isten elfelejtett nyelve, az álom”. Azonnal megkerestem a könyvespolcomon, kézbe vettem és elolvastam. Na-

gyon sokat tanultam belőle. Többek között azt, hogy „le ne becsüljük, de túl se becsüljük az álmokat – hanem becsüljük meg mint lényünk mélyéről jövő sajátos jelbeszédet”. A Bibliát olvasó embernek nem kell erősítgetnem, hogy a Szentírásban milyen jelentős helyet foglalnak el az álmok és a látomások úgy az Ó-, mint az Újszövetségben. „A Bibliában a nagy álmok és víziók, látomások között elmosódott a határ.”

Ezek után figyeljünk a felolvasott igénk üzenetére! Egy 17 éves fiatalember odaáll idős édesapja, valamint tíz bátyja elé és nem minden él nélkül beszámol nekik arról, hogy mit álmodott. A testvérek azonnal ráéreznek a mondanivaló lényegére: „Talán király akarsz lenni fölöttünk? Vagy uralkodni akarsz rajtunk?” Mindez azonban nem akadályozza meg az ifjút abban, hogy a következő adandó alkalommal egy másik, hasonló tartalmú álmát is nyilvánosságra hozza. Itt már az apja sem állja meg, hogy rosszállóan megszólaljon: „Micsoda álmot álmodtál? Talán bizony járuljunk eléd anyáddal és testvéreiddel együtt, hogy földre boruljunk előtted?” Az álmokat előre senki által sem látott események követik – úgy rövid, mint hosszú távon. A testvérek gyilkos indulata, öccsük eladása, apjuk becsapása az egyik oldalon. József felemelkedése, Jákob és családja megmenekülése, az álom – és Isten tervének – beteljesedése a másik oldalon. Mi történik itt? Honnan valók ezek az álmok? Hova vezetnek, merre mutatnak?

József nem véletlenül álmodozik arról, hogy egyszer nagy és hatalmas lesz. Otthona tele van konfliktusokkal, hazugságokkal, fájdalokkal – generációk óta. Nagyapja, Izsák apja testvérét, Ézsaut szerette jobban, míg nagyanyja apját, Jákobot. Apjának két felesége volt, Lea és Ráhel; az egyiket gyűlölte, a másikat szerette. A gyűlölttől születtek gyerekei, a szeretettől hosszú ideig nem. Volt két másik anya is a családban; Jákobnak születtek gyerekei feleségei szolgálótól is. Végül hosszan tartó, már-már reménytelen várakozás után Ráhel is teherbe esett, így született meg József. Az asszonyok versengtek férjük szeretetéért és törődéséért, majd később a fiaik is apjukéért...

József még kisgyerek volt, amikor meghalt édesanyja. Micsoda trauma lehetett ez neki, de nemcsak neki, hanem apjának, Jákobnak is! Meghalt az az asszony, akit igazán szeretett. Meghalt, amikor Józsefnek édestestvére született, a tizenkét fiú közül a legfiatalabb, Benjámín (1Móz 35,16–20).

Jákob szeme fénye József. Akkor született, amikor már letett róla. A szeretett asszonytól, aki már nem él. Neki min-

dent lehet, tőle semmit sem tart vissza. Az idősödő Jákob benne látja élete legboldogabb perceit, hiszen ő emlékezteti Ráhelre. De benne látja a jövőt is, Isten ígéreteinek a továbbvitelét, amely ígéretek elnyeréséért sok csaláson és konfliktuson ment keresztül. Minden bizonnyal József a család jövője, ő az áldás hordozója. Jákobnak már-már rajongásig fokozódó szeretetét és ragaszkodását jelzi a díszes ruha, amit apja csak neki készíttetett a családban.

Egy rosszul szerető apa, egy elkényeztetett fiú, és tíz keserű és szeretéhes testvér. És József álmot lát. Álmaiban leborulnak előtte szülei és testvérei. Ő a legnagyobb és a legfontosabb. Az álmok következménye, hogy testvérei még jobban meggyűlölik őt.

Az álom nemcsak erőszakot szült, nemcsak csalást és hazugságot, hanem vigasztalhatatlan gyászt is: „És megszagatta Jákob a felsőruháját, zsákruhát tekert a derekára, és sokáig gyászolta a fiát. Fiai és leányai mind vigasztalni igyekeztek, de nem akart vigasztalódni, hanem ezt mondta: Gyászolva megyek el fiamhoz a halottak hazájába.”

A történetnek itt látszólag vége. Jákob családjában a versengés, az erőszak és a csalás újra megteremte rossz gyümölcsseit. Egy összetört apa, tíz rossz lelkiismerettel bíró fiú, és egy valószínűtlen álmokat látó fiatalember.

De ez az örömhír: a konfliktusokkal teli családban Isten munkája bontakozik ki. A nagyravágyó kamasz álmai az Úrtól való kijelentésnek bizonyulnak. Isten csendes és láthatatlan munkáját semmi sem állíthatja meg. Sem Jákob helytelen kényeztetése, sem József arroganciája, sem a testvérek erőszakos próbálkozása. Az álom Istené, és ezért Isten – függetlenül minden szereplőtől – be fogja azt teljesíteni. Erre azonban csak 20 év múlva kerülhet sor. A történet ma felolvasott részében semmi sem ad garanciát arra, hogy egyszer József valóban uralkodni fog – de bölcsességgel és alázattal. Itt még elképzelhetetlen, hogy majd József és testvérei megbékélnek, amint az is elképzelhetetlen, hogy Jákob újból látja elveszítettnek hitt szeretett fiát. Isten munkája nagyon is elrejtett József családjában.

Jelen lehet-e Isten olyan eseményekben, amelyek konfliktusokkal, erőszakkal és csalással terhesek? Hajlamosak vagyunk arra, hogy Isten jelenlétét az egyértelműhöz, a kerek egészhez, az idillihez kössük. Olyan képünk van róla, mint aki úgy és akkor tud csak munkálkodni, amikor azt mi is elképzelhetőnek tartjuk. Ha egy családban rend, szeretet és béke uralkodik, akkor ott Istennek van lehetősége cselekedni. A mai történet azonban hatalmas erőforrás és vigasztalás lehet mindazoknak, akik életében zűrzavar van, akik generációkon keresztül hordoznak fájdalmakat és sebeket, akiknek családja nem idilli és nem kerek egész. Ahol gyerekek, nem tudjuk, miért, problémákkal születtek; akiket szüleik elhagytak; akik családjában válás és újrarahaszkodás teremt konfliktust és versengést; akiket túlszerettek, akiket kevésbé szerettek, akik maguk rosszul szerettek... Az Isten nem ijeszti el mindez a zűrzavar és káosz, Isten nem bénítja meg az emberi fájdalom és bűn. Ő jelen van az övéi életében ilyen körülmények között is, és egészen láthatatlanul vezeti a dolgokat saját terve szerint. És megesik, hogy csak egy hajszálon múlik, hogy Isten története nem akad meg, és minden arra mutat, hogy itt a vég. De Józsefet kihúzták a kútból és eladták rabszolgának – és e „hajszál” lett az álom

beteljesedésének egyik döntő mozzanata. Sőt, ez a „véletlen” lett annak eszköze, hogy Izrael Egyiptomba került, ott lett nagy néppé, és onnan hívja ki majd Isten, hogy szövetséget kössön a néppel.

Istennek ezt a munkáját sokkal inkább hinni lehet és kell, mint tapasztalni. Mert igaz, hogy „akik Istent szeretik, azoknak minden javukra szolgál” (Róm 8,28), ez azonban nem azt jelenti, hogy mi feltétlen és hamarosan meglátjuk, miként valósul ez meg. Isten más dimenziókban gondolkodik, mint mi. Józsefnek évtizedeket kellett várnia, mire meglátta, hogy Isten terve hogyan fordította jóra azt, ami gonoszságot testvérei elkövettek ellene (1Móz 50,20). Mi gyakran azonnal akarunk látni és érteni.

Ez a történet nem megláttatni akarja velünk azt, amit Isten munkál a zűrzavarban. Sokkal inkább megerősíteni akar, hogy ne félj, és ne hidd, hogy Isten nincs jelen. Arra hív, hogy bízzál benne, és fogadd el, hogy ő cselekszik. Formál téged, végzi munkáját, hogy megáldjon és rajtad keresztül mások is áldást nyerjenek. Arra hív, hogy keserűség vagy kétségbeesés helyett válaszd a benne való bizalmat. Ahelyett, hogy elfordulnál az Úrtól, ahelyett, hogy arra a következtetésre jutnál, hogy ő elfordult tőled és elhagyott, fogadd el, hogy munkálkodik. Az álomban is fel lehet ismerni, nyomon lehet követni az Úr nagy tetteit, mert „arra hívtunk, hogy az Úr nagy tetteit hirdessük”! Vajon betöltik-e hivatásunkat?

Ez az alaptémája a mai estének: „Van egy álmod?” Ez nem egy kijelentés, vagy felszólítás, hanem egy konkrét kérdés. Kérdőjel van a tömondat után. „Van egy álmod?” Vannak-e álmaink, merünk-e álmodni? Vagy annyira a realitások talaján állunk, hogy már szinte gyerekesnek, sőt szégyenletesnek tartjuk az álmokat. Ha még vannak is álmaink, nem merünk róluk beszélni, mert félünk, hogy kimosolyognak, hogy naivnak és komolytalannak tartanak bennünket. Pedig Péter apostol első pünkösdi beszédében ezekkel a szavakkal idézi Jóel prófétát: „Az utolsó napokban, így szól az Isten, kitöltök Lelkemből minden halandóra, és prófétáinak fiaitok és leányaitok, és ifjaitok látomásokat látnak, véneitek pedig álmokat álmodnak.” (ApCsel 2,17) *Petőfi Sándornak* van egy nagyon érdekes verse: *Jövendölés a címe, s ebben írja a költő: „Anyám, az álmok nem hazudnak...”* (vö. Zsolt 126).

Nekem van egy álmom. Megosztom veletek. Mi, debreceni keresztények, hitvallásainktól, dogmáinktól, neveletésünktől függetlenül egyszer meg fogunk állni együtt az Úr asztala előtt, és felekezeti hovatartozás nélkül együtt, egy szívvel és egy lélekkel vesszük magunkhoz az úrvacsora jegeit feltámadott Urunk Jézus Krisztus jelenlétében.

Több mint két évtizeddel ezelőtt ösztöndíjasként hat hetet tölthettem el kutatómunkával Oxfordban. Egy jezsuiták által fenntartott kollégiumban laktam. S az egyik vasárnapon a kollégium kápolnájában a jezsuita papok közösségében együtt úrvacsoráztunk két szín alatt. Életem egyik legnagyobb lelki élménye volt ez a valódi ökumené megélésében. „Van egy álmod?” Ha Isten Lelke adta, be fog teljesülni. Legyenek álmaid!